

Vår dato: Landsstyret 13. og 14. oktober 2015

Fiskeridirektoratet
Pb. 185 Sentrum
5804 Bergen

Reguleringen av fiskeriene 2016 – overordnede prinsipper

Fiskeriene har tradisjonelt vært den næringa i Norge som har bidratt til å spre mest velstand og rikdom på mange hender. En variert og sammensatt næring har gjennom generasjoner bidratt til bosetting og virksomhet i hundrevis av lokalsamfunn langs kysten.

Fiskeridepartement og regjering har en visjon om at Norge skal være verdens fremste sjømatnasjon, der verdiskapingen i næringa forutsettes økt gjennom god ressursutnyttelse og kvalitet. Det innebærer at god *ressursforvaltning* og *kvalitet* må ligge til grunn for regulering og forvaltning av fiskeriene.

Tilbakemeldingene etter offentliggjøringen av NOU 2014:16, hvor et stort flertall av høringsinstansene gikk inn for å beholde både deltakerlov og fiskesalgslø, viser at næringen er samstemte i de viktigste forutsetningene for norsk fiskeriforvaltning.

Vi mener at økt råstoffkvalitet, samt en variert og sammensatt fiskeflåte er en forutsetning for økt lønnsomhet i næringen, og dermed nøkkelen for å nå overnevnte målsetning. Det må også satses sterkere på kvalitets- og markedsarbeid som grunnlag for å styrke markedsadgangen for norske fiskeprodukter.

Økt fokus på kvalitet

Ettersom *råstoffkvalitet* er det fortrinnet som må dyrkes for at norsk sjømatindustri skal kunne være internasjonalt konkurransedyktig, er det etter vårt syn nettopp kystflåten, som leverer ferskt og som benytter fangstmåter som sikrer den beste kvaliteten på råstoffet, som bør prioriteres ved ressurstildelingen.

Å øke prisnivået på norsk fisk på 1. hånd vil være det viktigste tiltaket for å styrke lønnsomheten i den norske fiskeflåten. Dette innebærer også at arbeidet mot «destruktivt fiske» i form av pris- og kvalitetsforringende fangstmetoder og fangstbehandling må intensiveres, og at det fortsatt må arbeides for å redusere omfanget av kappfiske i kystfiskeriene. Dette er viktig dersom vi skal nå de overordnede målene om ”økt verdi” og ”bedre kvalitet”.

En variert og sammensatt fiskeflåte

Norges Kystfiskarlag er opptatt av at fiskerinæringa skal være variert og sammensatt også i fremtiden. En variert og riktig sammensatt flåte er et av kriteriene for en variert og lønnsom næring, og vår holdning er at fiskeriene må innrettes slik at fiskerinæringen fortsatt kan bidra til å spre rikdom, og *ikke* i retning av økt konsentrasjon av fiskerettigheter og fortjeneste på bekostning av kvalitet, ressursutnyttelse og kystsamfunn.

En innføring av strukturering i gruppen under 11 meter vil true disse hensynene – på samme måte som overføring av kvoter fra små til store kystfartøy gjennom strukturering, fri lengdeutforming og hjemmelslengdeordningen også truer dem. Vi er sterkt i mot at man samler kvotegrunnet til den minste flåten som hjemmelskvoter til store fartøyer, fordi dette undergraver funksjonen den minste flåten har som råstoffleverandører til lokale bedrifter og samfunn. Resultatet av dette er en utvikling der fiskerettigheter samles på stadig færre hender og sentraliseres, og der åpningen for fri lengdeutforming i kystflåten og en overgang til stadig større og mer fangsteffektive fartøyer, undergraver målene om kapasitetstilpasning, kvalitetsøkning og en forsvarlig ressursutnyttelse.

I lys av dette ønsker vi derfor å presentere de utfordringene vår organisasjon anser som de største hindringene på veien mot å nå målsetningene om økt verdiskapning i næringa.

Nei til strukturkvoteordning i gruppen under 11 meter

Struktureringen i kystflåten ble i prinsippet innført for å redusere fangstkapasiteten med det mål å tilpasse kapasiteten til et begrenset ressursgrunnlag. I stedet er fangstkapasiteten økt formidabelt, mens antall fartøyer og mannskaper er redusert. Når fangstkapasiteten øker, øker også presset på reguleringsmyndighetene for å få tilpassede ordninger. Og med økt gjeldsgrad øker presset for en ytterligere konsentrasjon av rettigheter. Norges Kystfiskarlag har hele tiden stått fast på at det ikke skal være myndighetenes ansvar å sørge for lønnsomhet i de delene av flåten som (over)investerer i økt kapasitet til tross for begrensede ressurser. Myndighetens ansvar må være å sørge for langsiktige og bærekraftige rammevilkår for alle deler av flåten og alle deler av næringa. Så får det være utøvernes ansvar å tilpasse investeringer og utrustning driftsmessig forsvarlig ut fra de rammene som er gitt.

Norges Kystfiskarlag ser at strukturering gjennom kjøp og salg av kvoter har ført til følgende forhold som er uheldige:

- Gjeldsbelastningen i deler av den strukturerte flåten er så stor at med trangere kvotevilkår står rederiene i fare for å måtte gi opp.
- Deler av flåten har kjøp og salg av kvoter som den bærende økonomiske faktoren, mens fiskeaktiviteten går med underskudd.
- Strukturering har også bidratt til økt kvantumsfokus, som i mange tilfeller går på bekostning av kvalitet. Lønnsomheten i deler av den største strukturerte flåten oppnås heller ved hurtig oppfiske av kvoten, fremfor å lande fisk av høy kvalitet.

Vi ser til stadighet at representanter for fiskerinæringen krever mer strukturering. De krever også at kvotene skal bli evigvarende, med det eneste formål for øye at arvingene til rederiene

skal kunne løse inn milliongevinster når den tid kommer. Det har aldri vært meningen at fiskeressursene skulle være i privat eie. Norges Kystfiskarlag mener at det ikke er samfunnet og norske myndigheter sin oppgave å sikre enkeltpersoners og familiers formue på bekostning av fellesressurser.

Ressurssituasjonen for viktige kommersielle arter som nordøstarktisk torsk gir grunnlag for økt verdiskapning. Med en fortsatt stabil norsk kvote på denne arten kommende år, er det etter vårt syn ingenting som taler for at en ytterligere strukturering i kystflåten er nødvendig. Vi vil få en naturlig fornyings- og struktureringseffekt i de kommende år, fordi avgangen av fiskere i flåtegruppen under 11 meter vil være større enn rekrutteringen i nær fremtid. Krav om videre strukturering må derfor stoppes.

Fri lengdeutforming – et alvorlig feilgrep vi må bort fra

Norges Kystfiskarlag ser innføringen av fri lengdeutforming i kystflåten som et av de alvorligste feilgrep som er gjort i fiskerireguleringen siden innføringen av strukturkvoteordningene. Bruk av lasteromsvolum som størrelsesbegrensning har lagt til rette for en utvikling i retning av stadig større kystfartøy. Dette har redusert skillet mellom kyst og havflåte og i praksis legitimert oppbyggingen av en ny havgående flåte som fisker på kystflåtens ressursgrunnlag. Dette gir økt konkurranse og ressurspress i kystflåten, og undergraver effekten av allerede gjennomført strukturering og den etablerte strukturen på landsida. Den nye flåten bidrar også i følge Havforskningsinstituttet til å øke fiskepresset på sårbare og ikke-kvotebelagte fiskearter.

Norges Kystfiskarlag ser ingen logikk eller forsvarlighet i at fartøy på opp til 55 meter, som i realiteten er havgående, skal kunne konkurrere med den tradisjonelle kystflåten om det samme ressursgrunnlag og fiskefelt. Norges Kystfiskarlag er imot fri lengdebegrensning og bruk av lasteromsvolum som eneste størrelsesbegrensning i kystflåten, og mener kystflåten fortsatt må defineres som fartøy opp til og med 27,99 meter. Fartøy over denne størrelsesorden har en slik mobilitet og effektivitet at de naturlig må anses som havgående fartøy, selv ved konvensjonell drift.

Norges Kystfiskarlag ser derfor en omlegging i reguleringen som sikrer at fartøy over denne størrelse ikke tillates å fiske på kystflåtens ressursgrunnlag, men avregnes havfiskeflåten i kvoteregnskapet og reguleres som havgående fartøy, som den viktigste saken å få ryddet opp i i forbindelse med fastsettelsen av neste års reguleringer. Det kan neppe ha vært myndighetenes intensjon å undergrave kapasitets- og lønnsomhetsarbeidet i fiskerinæringen på den måten som nå har blitt resultatet.

En viktig forutsetning for en friere regulering i kystflåten er at det ordnes opp i problemstillingene med kvotehopp mellom fartøygruppene, og at det settes klare sperregrensninger mellom fartøygruppene som hindrer overføring av kvantum fra små til større fartøy. *Faktisk lengde*, og ikke hjemmelslengde bør legges til grunn for deltakelse i et fritt fiske for kystflåten. Det understrekes at en regulering basert på faktisk lengde generelt vil medføre en betydelig forenkling for så vel utøvere som forvaltning, sett i forhold til dagens kompliserende hjemmelslengdeordning.

Dagens gode ressursituasjon tilsier at mulighetene for en opprydding og forenkling på dette området absolutt er til stede. Regjeringens oppnevning av ekspertvalget som skal gjennomgå

kvotesystemet for fisk vitner om at dette er et arbeid myndighetene også ønsker å prioritere, og er selvfølgelig et arbeid vi av denne grunn ser frem til, og har store forventninger til.

Friere regulering med et fastsatt kvotetak – et alternativ til strukturering

Erfaringene fra 2014 med fritt fiske for den minste kystflåten, var ikke udelt positiv. Norges Kystfiskarlag ba på reguleringsmøtet i forkant om fritt fiske for den minste flåten, men da innenfor et nærmere fastsatt *kvotetak*. Vi fikk fritt fiske, men uten tak for det frie fisket, noe som førte til problemer både på land og i store deler av flåten.

Et fritt fiske uten kvotetak øker sannsynligheten for kappfiske, hvor store mengder fisk blir brakt på land på kort tid, som igjen har negative konsekvenser for både kvalitet og verdi. Dette er en utfordring som det er dokumentert også gjør seg gjeldende som et resultat av oppbyggingen av en stadig større og mer fangsteffektiv flåte gjennom strukturering. Krav til behandling av fisk og minstemål har i enkelte fiskeri blitt fraveket etter press, hvilket er uheldig. Dette undergraver de felles prinsippene om kvalitet og høy verdi som bør være en selvfølge. I enkelte fiskerier undergraver en slik regulering også sikkerheten. Selv om det er den enkelte skipper som har ansvaret for sikkerheten om bord i sitt fartøy, har reguleringsmyndighetene et ansvar for ikke å legge opp til ordninger som man vet vil føre til at enkelte vil gå på akkord med sikkerhetskriteriene.

Norges Kystfiskarlag er fremdeles for fritt fiske i den minste flåten, men da med kvotetak slik at vi ikke får samme problemer som i 2014, med nærmest oppfisket torskekvote allerede tidlig på høsten.

Årsaken til at Norges Kystfiskarlag ønsker en friere regulering for kystflåten er at det vil øke lønnsomheten i flåteleddet, styrke sikkerheten gjennom å gi grunnlag for økt sysselsetting og mannskap om bord, og bidra til å sikre lokale leveranser, rekruttering og aktivitet i kystsamfunnene. Dette uten den alvorlige gjeldsoppbyggingen som en strukturering nødvendigvis vil medføre. Med andre ord vil dette redusere behovet for andre tiltak for å styrke lønnsomheten i kystflåten. Norges Kystfiskarlag ser derfor en friere regulering som et langt mer attraktivt og lønnsomt alternativ enn strukturering – så vel for flåteleddet som for kystsamfunnene.

I tillegg til en friere regulering av kystflåten, ser Norges Kystfiskarlags følgende muligheter for å øke lønnsomheten og rekrutteringen i den minste flåten uten strukturering:

1. Det etableres rekrutteringsordninger der fiskere i åpen gruppe, som kan vise til at de fisker jevnt hele året – og ikke bare torsk i torskesesongene – blir premiert med opprykk til lukket gruppe.
2. Norges Kystfiskarlag er svært fornøyd med at fiskere i lukket gruppe, som kan vise til at de fisker jevnt gjennom hele året, og fisker på andre arter en torsk er tilgodesett slik vi tidligere har bedt om. Ferskfiskordningen tilgodeser dette prinsippet, og Norges Kystfiskarlag anmoder om at ordningen blir gjort permanent.
3. Fartøyer i lukket gruppe som oppfyller de ønskelige kriteriene, kan få tilleggskvote for å ha med ekstra mannskap (lottkvote).

4. Fartøy i lukket gruppe som tar med ungdom under opplæring – og som oppfyller kriteriene gis ”opplæringskvoter”.
5. Kvotene som tildeles, beholdes på fartøy/eier så lenge kriteriene for å skjytte kvoten opprettholdes. I utgangspunktet vil dette si at kvoten beholdes så lenge aktøren driver fiske. Det vil gi forutsigbarhet nok til planlegging av både økonomi, fornyelse/modernisering og fiskeaktivitet.
6. Det utarbeides regelverk for overføringer til etterfølger slik at kvoten kan overføres til neste generasjon på en god måte.
7. I samarbeid med Innovasjon Norge, finansnæringen ellers og de lokale (kommunale) næringsfondene, innrettes rimelige og gode ordninger for modernisering og fornying av fiskeflåten under 15 meter.
8. Kvoterettighetene som er satt av til flåten under 15 meter tilhører denne flåtegruppen, og skal ikke tillates overført til de større fartøygruppene. Kvotefleksibilitet vil være en bedre måte å spre fangst i løpet av et kvoteår på, enn med periodisering eller flytting av kvoteåret.
9. Kvoterettighetene til flåten under 15 meter som er overført til flåtegruppene over (hjemmelskvoter) føres etter hvert tilbake.

Ovennevnte forslag innebærer en viss intern omfordeling av kvantum. Videre vil en omlegging av bytteforholdet med tredjelandskvoten belastes de fartøygrupper som i praksis nyttegjør seg tredjelandskvoten, samt en gjeninnføring av øvre lengdegrense, frigjøre kvantum til kystflåten.

Norges Kystfiskarlag er svært fornøyd med at man har fortsatt med rekrutteringskvoteordningen, og vil anbefale at den fortsetter. Da ordningen ble opprettet, ble det utformet kriterier for tildeling som gjorde at man ikke traff den egentlige målgruppen. Dette ble påpekt av Norges Kystfiskarlag, og etthvert ble kriteriene lagt om slik at det nå er den aktuelle målgruppen som blir tildelt disse kvotene. Norges Kystfiskarlag er derfor forbauset over at enkelte tar til orde for å legge ned ordningen nå når ordningen virker etter hensikten.

Norges Kystfiskarlag anbefaler videre at dagens samfiskeordning opphører. Friere regulering vil ivareta de hensyn i forhold til lønnsomhet og sikkerhet som er argumentet bak samfiskeordningen, uten en tilsvarende effekt av ”skjult strukturering” som denne ordningen medfører.

Norges Kystfiskarlag er videre opptatt av at flerbestandshensyn må legges til grunn for forvaltningen av marine ressurser. Målsettingen med forvaltningen må være at bestandene – herunder de kommersielle, forvaltes på et slikt nivå at vi kan høste av de i all fremtid, og at vi kan øke verdiskapingen. Dette innebærer at arter som krill og raudåte må forbeholdes som føde til de bestandene vi driver fangst på, og at også lodde og lignende arter bør forvaltes med henblikk på at de har en funksjon som viktige fødearter.

Sjøpattedyrbestandene må forvaltes på en slik måte at de holdes på et forsvarlig nivå både for bestandene selv og for bestandene de lever av. Dette innebærer fortsatt fangst, og norske

myndigheter må arbeide for å oppnå internasjonal forståelse for nødvendigheten av å holde sjøpattedyrbestandene på bærekraftig nivå.

Norges Kystfiskarlag er av den oppfatning at turistfiskeanleggene må pålegges kontroll i likhet med fiskeribedriftene. Dette for å få kunnskap om turistfiskets omfang og i hvilken grad dette fisket påvirker fiskebestandene. Ved å gjenoppta innstillinga om turistfiske fra 2011 og gjennomføre de tiltak som arbeidgruppen her anbefalte, vil man kunne innhente etterspurt kunnskap, som for øvrig også er presisert som et viktig grunnlag for fastsetting av beskatningsstrategier som kan øke verdiskapningen i sjømatnæringa (jf. NOU 2014:16).

Til sist vil vi få påpeke den uheldige refordelingen av torsk i vår. Når myndighetne (Fiskeridirektoratet) ber om at fiskerne må prøve å fordele fisket over lengre tid, må man ikke straffe dem som faktisk prøver dette ved å refordele fordi det står kvantum igjen. Fiskerne - også de som roper høyt og krever refordeling tidlig - vil tjene på at fangstingen fordeles over lengre tid.

Med bakgrunn i ovennevnte prinsipper og landsmøtets vedtak, vil Norges Kystfiskarlag fremme følgende krav til reguleringen av de enkelte fiskeri i 2016:

- **Regulering av fisket etter nordøstarktisk torsk i 2016**
- **Regulering av fisket etter nordøstarktisk hyse i 2016**
- **Regulering av fisket etter sei nord for 62°N i 2016**
- **Regulering av fisket etter blåkveite i 2016**
- **Regulering av fisket etter makrell i 2016**
- **Regulering av fisket etter NVG-sild i 2016**
- **Regulering av fisket etter breiflabb i 2016**
- **Regulering av fisket etter kveite i 2016**
- **Regulering av fisket etter lodde i 2016**
- **Regulering av fisket etter sei sør for 62°N i 2016**
- **Regulering av fisket etter torsk sør for 62°N i 2016**
- **Regulering av fisket etter uer og snabeluer i 2016**
- **Regulering av fisket etter pigghå i 2016**
- **Regulering av fisket etter kolmule i 2016**

Landsstyrets vedtak:

Styret vedtar overordnende prinsipper med de endringer som er gjort.